

[Accueil](#)[Revenir à l'accueil](#)[Collection Mythologiae libri decem, Francfort, André Wechel, 1581](#)[Collection Mythologia, Francfort, 1581 - Livre VIII](#)[Item Mythologia, Francfort, 1581 - VII, 11 : De Medusa](#)

Mythologia, Francfort, 1581 - VII, 11 : De Medusa

Auteur(s) : Conti, Natale

Collection Mythologia, Francfort, 1581 - Livre X

Ce document a pour résumé :

[Mythologia, Francfort, 1581 - X \[91\] : De Medusa](#)

Collection Mythologia, Venise, 1567 - Livre VII

Ce document est une version augmentée de :

[Mythologia, Venise, 1567 - VII, 11 : De Medusa](#)

Collection Mythologie, Paris, 1627 - Livre VII

[Mythologie, Paris, 1627 - VII, 12 : De Meduse](#) est une transformation de ce document

Collection Mythologie, Lyon, 1612 - Livre VII

[Mythologie, Lyon, 1612 - VII, 11 : De Meduse](#) est une traduction de ce document

Informations sur la notice

Auteurs de la noticeÉquipe Mythologia

Mentions légales

- Fiche : Projet Mythologia (CRIMEL, URCA ; IUF) ; projet EMAN, Thalim (CNRS-ENS-Sorbonne Nouvelle). Licence Creative Commons Attribution - Partage à l'Identique 3.0 (CC BY-SA 3.0 FR)
- Images : Münchener DigitalisierungsZentrum (MDZ).

Présentation du document

PublicationFrancfort, André Wechel, 1581

ExemplaireRegensburg (Allemagne), Staatliche Bibliothek, 999/Hist.pol.1307

Formatin-8

langue(s)

- Grec ancien
- Latin

Paginationp. 747-752

Des dieux, des monstres et des humains

Entités mythologiques et historiques [Méduse](#)

Notice créée par [Équipe Mythologia](#) Notice créée le 28/12/2018 Dernière modification le 28/04/2023

ro, quia illæ mulieres post eam eadem Athenas ad patrem ce-
 leerrimè confugerint, idcirco sinxerunt poetæ illas ob misero-
 rem & luctum eorum quæ gesserant ac passæ fuerant, in aues
 fuisse mutatas. Deinde cum v pupa per id tēpus primūm Dau-
 lidē visa fuerit, fabulari sunt Tereum in eam auem fuisse con-
 uersum: cum mulierum altera hirundo, altera lusciniā facta
 dicatur, quia vtraque auis edat cantus ac voces miserabiles &
 lugubres. Est enim ea vis sonorum, vt qui etiam nullam vocem
 referant, tamen nunc ad hilaritatem, nunc ad tristitiam animi
 nos impellant: quoniam anima hominum ex numeris com-
 posita, vt senserunt Pythagorici, facillimè sonum harmoniæ
 persentit, & vocibus ac sonis etiam nihil significantibus, sed ad
 quandam rationem numerorum spectantibus, quasi titilla-
 tione quada in celestimè ad vtrunque motum irritatur. Hæc
 ipsa ratio numerorum plurimum confert etiam in oratoria
 facultate, quoniam non solum sententia, sed etiam sono vocis
 tardiores animi impelluntur, aut concitati plus æquo refræ-
 nantur. Sic etiam poetæ per carminum harmoniam animos
 militum inflammasse in bellum antiquitus dicuntur, & multa
 instrumenta musica inuenta sunt in castra, quorum strepitu
 milites ad pugnam incitarētur. Verūm quod attinet ad mo-
 res, per hanc fabulam significare voluerunt antiqui id quod
 paulo antè dicebam: magis formidandas esse viro bono ac
 prudenti voluptatū titillationes, quàm hostium minas. Quip-
 pe cum nulla sit ciuitas tam felix, nullum tam potēs regnum,
 nulla tanta tam que arcta vel naturæ, vel amicitia coniunctio,
 nulla tam firma præsidia, quæ libido & intēperantia non pos-
 sit infringere: omnium siquidem libidinum, omnisque lasciu-
 iæ, cædes, ærumnæ, exilia, egestas, præsentiumque bonorum
 iacturæ sunt comites. At nunc de Medusa dicamus.

De Medusa.

CAP. XI.

MEDUSA etiam ob libidinem & Veneris immoderatum
 desiderium æerbissimam Deorum iram in se conuer-
 tit: cum vel in templo Mineruæ Neptunum passā sit. Fuerunt
 cōplures hoc nomine vocatæ mulieres: nam & vna ex filiabus
 Priami, & vna ex Stheneli ac Nicippes Medusa vocata est. at ea
 quæ celebratur à poetis, vt ait Paul. in Corinthiacis, filia Phor-
 bi fuisse dicitur: cuius quæ fuerit mater, non constat; cum

quidam marini cuiusdam monstri filiam fuisse inquam. Propter violatum igitur templum, cum piaculum ibi commissum fuisset, irata Dea, ne tantum scelus inultum esset, comam primum, propter cuius pulchritudinem Neptuno placuerat, in serpentes conuertit: deinde dedit illi hanc vim, ut quicumque illam aspicerent, fierent lapides: quod innuit Ouidius libro 1. de Ponto:

ipsa Medusa oculis veniat licet obuia nostris;

Amittet vires protinus ipsa suas.

Deinde cum multos homines in lapides verteret, & ingenti clade populos iuxta Tritonidem paludem habitantes afficeret, Deorum misericordia Perseus Iouis Danaesque filius ad eam obtruncandam mittitur: vel potius, ut quidam maluerunt, à Polydecte Seriphorū rege missus eò ad obtruncandum Medusæ caput contendit. Ille acceptis à Mercurio talaribus & falcato ense, à Pallade scuto, vnico ictu caput eius amputauit, quod postea gestauit Pallas suo scuto affixum. Dionysiocles Andromedam ceto expositam à Perseo liberatam fuisse scribit, cum is ostenso capite Medusæ cetum in lapidem vertisset. at Ifacius non eam fuisse causam Medusæ calamitatis commemorat, sed Medusam inquit fuisse Pisidæ omnium mulierum suæ ætatis pulcherrimam, quæ cum magnopere capillorum pulchritudine præsertim gloriaretur, se se vel Pallade pulchriorem affirmabat, & ausa est de forma vel cum Dea contendere. Eam arrogantiam & impudentiam Dea grauius ferens, prius crines quibus maxime gloriabatur, in turpissimos maximeque formidabiles angues conuertit, deinde ita ab eius formæ intuitu omnes mortales auertit, uti qui spectare illam in posterum ausus esset, fieret saxus. cum verò multi illam calamitatem subiret, Pallas mortalium calamitatum misera, Perseum ad illam misit, Gorgonemque monstrauit in pictura Sami, vbi ciuitas fuit ex illa re Dictæriū vocata. Verum ut ad Perseum redeam, qui superius missus fuerat Deorum misericordia ad illam obtruncandam, quia multos homines in saxa conuerteret, Perseus primum ad Pephredo & Enyo Phorcidas vocatas accessit, quæ vetulæ erant à natiuitate, & Gorgonum sorores. Ab illis igitur vnicum oculum, quo illæ vicissim utebantur, & vnicum dentem mutuo accepit: neque prius illis reddidit, quàm ad Nymphas ipsum deduxissent. tum acceptis calceis volucris, Nympha-

pharum, & pera siue sacculo, galeaq; Plutonis, & adamantina falce Mercurij, & speculo Palladis, volans ad Tartesium ciuitatem Iberia: ad ipsas Gorgones peruenit: quae capita habebant serpentibus implicata squamosis, dentes quanti sunt magnorum aprorum, manus ferreas, & alas, quibus volabant. Sic igitur ad has volauit Perseus, quas dormientes inuenit: atq; Medusae caput in speculo auersus intuens Pallade manum dirigente amputauit. Ex capite Medusae defeculo Pegasus alatus equus repente profiliit. tum grauiter ferentes reliquae sorores Stheno & Euryale ac lugentes sibilum e multitudine anguium ingentem emittebant, vnde Pallas legem tibiarum multorum capitum vocatam antiquitus excogitauit. at Perseus caput amputatum in peram coniectum super humero a tergo ferens gestauit ad Palladem. sic autem illius formam descripsit Heliodus in Scuto:

Musee in v. p. 161

ἰν δ' ἔω πύκόμε δαναήσ τεκος ἰππότεα πέρσειος,
 ἔτ' ἀρ' ἐπιφύτων σάκτιος ποσειδ, ἢ δ' ἰκάεσ αὐτῆ
 θαῦμα μέγα φράσσα δ' ἐπέεσσι μῆτις ἤρικτα.
 τῶσ γὰρ μιν πελάμασι τεύξε κλυτὸς Ἀμφιγυήης,
 χρυσοσὶ ἀμφὶ δὲ ποσειδὶ χεὶ πηρόντα πίδαλα.
 ὦμοισιν δ' ἔμιν ἀμφὶ μέλασθ' ἄρ' ἰκτὸ
 χάλκτιον ἰκτελάμωνος. ὁ δ' ὠπλιτόνμα ποτ' ἄτε.
 πᾶσ δ' ἐμὶ ἀφρῖνον εἶχε χεῖρη δ' ἐξοισὸ πλώρη,
 γοργῶσ. ἀμφὶ δ' ἔμιν κίρυσσισθίη, θαῦμα ἰδὲ ἰδῶσι,
 ἀργυρίη: εὐσάκτι δ' ἐκ κτηρωρῶντο φαεινοί,
 χρυσαί. δ' ἐν δ' ἐπερὶ κροτάφοισιν ἀνάκτος
 κέτ' Ἄϊδος κωίην, ἰνκτὸς ῥόφον αἰθὼν ἴχθησσι.
 αὐτὸσ δ' ἐπ' αὐτῶν ἰκτὶ ἰρρῶντο ἰσοκῶσ
 πέρσειος δαναΐδης ἴτι τ' αἰνῶτο. ταὶ δ' ἔμιν αὐτῶν
 γοργῶσι ἀπλητεῖ τε χεῖρ' ἔφατ' αἰ ἰρρῶντο.

Hic aderat Danae proles clarissima Persei:
Nec tangebat ens scutum pede, nec procul idem
Distabat: nusquam stabat, mirabile dictu.
Sic Deus ignipotens ex auro fecerat illum.
Huius alata pedes imos talaria neclunt.
Ferrens aſt humerū loro ſuſpēditur altū
Enſis: & ille animo ſelocior aera tranſit.
Gorgonis horribilis monſtri cuſ terga grauantur
Pondere: circum ex argento mirabile diſu,

Sacculus hoc habuit, clauderat fimbria Vestem
 Aurea, Plutoni galea caput ipse tegebat
 Obscura, steterat nox illam plurima circum,
 Filius at Danaes Perseus mira arte timenti
 Fallus erat similis, properantisque: horrida monstra
 Gorgones a tergo, similesque sequentibus illum.

E sanguine igitur Medusæ de collo defluente natus est vocatus Chrysaor, & Pegafus, & è guttis destillantibus ex ipso capite, varia serpentum genera, vt scripsit Apollonius Rhodius in adificatione Alexandræ, at Zenodotus Theophilus in lib. 2. historiarum duos fratres fuisse in Attica scripsit, Phalangem marem & Arachnem feminam. cæterum Phalanx rem bellicam à Pallade didicit, Arachne telam texere. hi cum rem habuissent inuicem, tantæ turpitudinis odio commota Dea hos dicitur in serpentes conuertisse, cum tamè Acusilaus è Typhonis sanguine illos natos fuisse tradiderit. Id caput suo clypeo Pallas affixit, & gestare consuevit, vt testatur Euripides in Rheso hoc pacto:

το γυναικί, ὡς ἴπ' ἀργύρεοι δαΐες,
 χαλκῷ μὲν ὤπι' ἰππιμαίῃσι πέσθερος,
 πολλοῖσι δ' ὠκώδ' ὠσιν ἄστ' ὑπὲρ φέρον.
 Gorgo Dea est ab agide,
 Ex ure equina est ligata frontibus:
 Multum timorem personat tinnitibus.

Hæc ea sunt quæ de Medusâ memorantur fabulosè, quæ cum sola mortalis esset è Gorgonibus, occisa est: nunc cur hæc sint ficta, inquiramus. Paul. in Corinthiacis eadem Medusæ ad historiam traduxit, vbi inquit eam fuisse filiam Phorbi, quæ mortuo patre regnum ab illo acceperit eorum populorum qui ad Tritonidem paludem accolunt, solitamq; in venationes & pugnas cum ijs populis quibus imperabat, exire. Verùm cum lectissimis Persei copijs, quas ille ductabat ex Peloponneso, obuia fuisset, in acie noctu per insidias in castris trucidata est, cuius vel mortuæ pulchritudinè admiratus Perseus, vt omnibus esset spectaculo, præcisum caput in Græciam portauit, quo viso homines admirati dicti sunt in lapides conuerti. Non defuerunt tamen qui in Africâ bestias esse admirabilis & inusitatae formæ inquirant, & inter illas feros homines: atq; Medusam vnâ ex illis fuisse, quæ procul à suis gregibus aberrans ad paludem Tritonidè perueniret, quæ illius accolas graui

ciads

clade affecerit, donec à Perseo adiuuante Minerua, quia homines eius loci sacri Mineruæ putabantur, occisa fuit. At enim nihil horum quæ hæcenus dicta sunt, dignum esse videbatur, quod transmitteretur ad posteros, nisi quæpiam præclatior & vultior subesset sententia.

¶ Quid ergo est? cum pulcherrima esse diceretur omnium mulierum Medusa, quid prohibet illam voluptatem aut libidinem censeret? est enim vis illa voluptatum, vt & Deorum cultus, & omnis humanitatis, & officij, omnisque vtilitatis nos oblitisci cogat, si illarum arbitrio nos dedamus: quare cum homines inutiles rebus cæteris efficiantur, præclare dicti sunt in lapides soliti conuerti. Alij superbix & arrogantiæ & temeritatis Medusæ attribuerunt: quare duplex est de illa sententia, quod ob libidinem Deæ templum profanauit scilicet, & quod de pulchritudine capillorum ausa sit cum Dea contendere. nam qui superbia & petulantia nimis efferuntur, illi nullam neque hominum, neque Deorum habent rationem: illi cum cæteris omnibus, tum sibi maximè fiunt inutiles & in lapides conuertuntur: quare & superbix & libidini illa vis tribuitur. admonemur igitur per hanc fabulam vt libidinem fugiamus, cum illa sit & Dijs inuisa, & nobis iniucunda denique: vt superbia ne nimis efferamur, quoniam omnis temeritatis vindex est Deus: vt quæcunque bona habemus, à Deo esse putemus, qui omnium bonorum solus est autor & largitor. quare si quis ob illa quæ à Deo acceperit, vel nimis gloriatur, vel etiã Deum contemnat, id totum quod à Deo habuit, auferetur ab eo, & tantum malorum cumulum, quantus erat pristinum bonorum, accipiet. Sic enim cum prius omnium oculos Medusa in se conuerteret ob insignem corporis & capillorum pulchritudinem, siue (vt verius dicã) ob pristinã felicitatem, postquam coma in angues cõuersa est, omnes ab illa oculos auertebant. nam cum fortunæ vis & aura benigna aspirauerit, magna circumstat vndiq; amicorum, & coniuictorũ copia: at si Deus fortunæ cultum auerterit, omnes & amici & coniuicti celeriter auolant, multiq; qui intimi antea fuerant, cum nobis occurrunt, oculos auertunt. Ad hæc igitur vitia reprimenda confictam fuisse ab antiquis Medusæ fabulam ego credidem, at non ob eam causam, quæ superius dicta est. Quod autẽ dixerunt Deam ab eius intuitu homines diuertisse, id certè ad

voluptatem spectat, cum nihil nos possit æquè ab illa deterre-
re, quam supplicia & dolores quæ ab illa proueniunt. sed tamē
tam propensi sunt homines suo pte ingenio vel ad propositas
calamitates, modò cum aliqua voluptate commisceantur, vt
arceri omnino non possint, idcirco necessarium fuit sapientis
Palladis Dææ auxilium, quæ Perseum Iouis filium ad illam ob-
truncandam miserit. nam nisi diuinitus præceptis instruanur,
nobisque Deus auxilio sit, vix vlla ratione a voluptatum illece-
bris temperare possumus. Dicta est Pallas illud caput suo pe-
ctori affixisse, quod factum est vt ostenderetur quanto terrori
esse hostibus sapientia iure debeat, & vt demonstratèt tantam
vim esse sapientiæ vt homines perfundat tanta animi suanita-
te, vt vel ad hæc fortunæ ludicra, quæ nos bona vocare confue-
uimus, prorsus obstupescere faciat: cum saxa sint & ligna ad
aurum, si cum sapientiæ diuinitate mirabilitateque conferan-
tur. nam illud præcipuum est sapientiæ munus, quod nobis o-
stendit stultum esse aliquid firmitatis in rebus fluxis & leuibz
putare inesse at nunc de Gorgonibus dicatur.

De Gorgonibus.

CAP. XII.

GORGONVM verò duplex est ordo, cum omnes sint na-
tæ ex iisdem parentibus, quibus etiam Medusa, è Phor-
co scilicet & Ceto. Aliæ verò earum cum canæ natæ fuerint,
Græcæ vocatæ fuerunt: de quibus ita scripsit Hesiodus in Theo-
gonia:

ὄφρυι δ' αὖ κινὼ γράϊας τί κ' χαμὶ παρήες,
ἰκ γινετῆς πολιάς, τὰς δ' ἠ γράϊας καλίνοιν
ἀθάνατοί τι θιοί, χαμ αἰ ἰρχόμαιοι τ' ἀνθρώποι
πιφροδῶ τ' ἰώπιπλον, ἐνώ τι κροκόπιπλον.

Tum Phorco Cetoque sata sunt nomine Grææ,

Canitresque comas nascentibus occupat illi:

Quare sic homines illas superi que vocarunt:

Pephrudo bene picta genas, bene compta & Επγο.

Hæ igitur habitauerunt in Scythia, vnumq; oculum & vnū den-
tem communem habuerunt, quo uterentur, vbi domo exiret
quem domi in vasculo quodam reponebant: quod videtur si-
gnificasse ita Æschylus in Prometheus:

πῶτιου πικρῶσα φλοίσφου, ἰς τ' ἀντίεκη
πρὸς γοργόντα πιδία κινδίνου, ἰία